

2004.g. augusts (20)

Dzīvesstāsts

Uzticība mūža garumā

Līga Pauniņa

Savā ziņā preiļēnietis Francis Mauriņš mūsu savienībā ir unikāla personība — viņš vada Preiļu grupu no tās dibināšanas dienas tālajā 1955. gadā — tāpat turpat jau pusgadsimtu!

Šo dižo sabiedriskā darba jubileju Francis varēs atzīmēt nākamgad, kad grupa svinēs savu 50. gadadienu. Bet šoreiz par citu — par to, kā aizritējusi dzīve bērnībā, jaunībā, vēlāk kopā ar uzticamo dzīvesbiedri Fruzi, jo augustā tiek svinēta viņu 45 gadu kāzu jubileja.

Dzimtā puse, skološanās

Francis piedzima dzirdīgu vecāku sešu bērnu ģimenē, no kuriem tikai divi bija dzirdīgi. Nav zināms iemesls, kāpēc liktens lēma Francim nedzirdīga cilvēka mūžu.

Skolas gaitas aizveda projām no dzimtā Preiļu rajona Saunagu pagasta uz Laizānu kurlmēmo skolu. Kara gadi, okupācijas laiks pārtrauca skolas gaitas uz 7 gadiem. Francis strādāja lauku darbos savās mājās, ganīja lopus, palīdzēja vecākiem cīnīties pret trūkumu, kā vien spēja. Maizes un dienišķās iztikas pietika.

Kad karš beidzās, pusauga zēns atkal atsāka skolas gaitas Feimaņu skolā Rēzeknes rajonā, pēc tam Valmierā. Francis vēl tagad piemin tos jaunus gadus skaistā apkārtnē, skolasbiedru pulkā internātā. Skolu beidza ar teicamām sekmēm.

Darba gaitas

Apguva kurpnieka amatu, iekārtojās darbā Daugavpilī – sākumā par kurpnieku, bet tad nolēma mainīt profesiju un pievērsties celtniecībai un remontdarbiem. Tā bija Franča mūža izvēle uz daudziem gadiem, līdz pat pensijai. Nu viņam ir paša izaudzētais dārzs, kurš prasa kopšanu vai ik dienu, un tas arī galvenais darbs un vaļasprieks, ko vakaros nomaina televīzija, avīzes (arī «Kopsolī») vai pa reizei pasākumi savā Preiļu grupā.

Liels prieks ir, kad mājās sarodas visi kopā — bērni, mazbērni un sieva Fruze, strādīga, gādīga un uzticama līdzgaitniece. Tā pagājis mūžs, rūpējoties par ģimeni un izaudzinot divus dēlus Viktoru un Daini. Ir arī divi mazdēli, kas mācās Rīgas Nedzirdīgo skolā.

Sabiedriskā darbošanās

Francis jau agrā jaunībā iesaistījās nedzirdīgo sabiedrības dzīvē, tāpēc tur ātri ievēroja un atzina enerģisko, aktīvo jaunekli. Tāpēc, kad dibinājās sava grupa, biedri viņu vienprātīgi izvēlējās par vadītāju. Un tā tas noticis katrās nākamajās vēlēšanās līdz pat šai dienai. Grupā ritēja sava interesanta iekšējā dzīve — kopīgi pasākumi, gājieni uz kino (mājās televizora nebija), notika informācijas un sapulces, svinēja jubilejas, sēdēja pie kopīga ugunsкура, kolektīvi lasīja ogas un sēnes, apmeklēja Rēzeknes klubu.

Daudz laba paveikts, daudz ir arī ko atcerēties. It sevišķi priecīgos gadskārtu brīžos vai bēdīgos, kad kapukalnā atkal jāaizvada kāds biedrs. Paliekam arvien mazāk, skumji saka Francis, un nopūšas. Jaunie dodas darba un labākas dzīves meklējumos uz lielākām pilsētām. Vecākie biedri, kas uz vietas palikuši, arī vairs tik bieži netiekas — labi, ja pāris reizi gadā, kad atbrauc kāds no Rēzeknes biedrības pārrunāt jaunākos notikumus. Vairākas citas grupas beigušas pastāvēt, piemēram, Zilupē, Varakļānos.

«Grūti kaut ko plānot nākotnē,» skumji secina Mauriņa kungs. «Es mīlu savus Preiļus un Latgali, bet viss ir ļoti izmainījies...»

Raugos fotogrāfijās un atceros man stāstīto šo divu stundu laikā. Acu priekšā man aizslīdēja viena cilvēka mūžs, kas atdots darbam, sabiedrībai, ģimenei, kas pelnījis visu cieņu un pateicību.

Nobeigumā pateicos Rēzeknes biedrībai par atsaucību raksta tapšanā un pievienojos Preiļu grupas sveicienam Mauriņu pārim kāzu jubilejā.

Nedzirdīgie darba tīrgū

Pie mazajiem bērnodārzā

«Ļoti iemilēju visus grupiņas bērnus un viņi mani arī...» saka Mudīte Hildebrante, kura līdz 1.jūlijam strādāja par auklīti valsts apmaksatā invalīda darbavietā bērnodārzā Kuldīgas rajona Laidu pagastā.

Līgums par subsidēto darbavietu bija noslēgts uz 10 mēnešiem. Mudīte šajā laikā paspēja daudz laba izdarīt — kopā ar bērniem viņa zīmēja, līmēja, izgrieza, veidoja, meistarvoja interesantus rokdarbus. Tāpat bērnodārza iegūtajā 1. vietā pilsētas bērnu rokdarbu skatē savu ieguldījumu devusi arī Mudīte.

Sākumā nebija viegli. Tik daudz bērnu, vairāk nekā 20 visu dienu apkārt — katrs ar savām vēlmēm un vajadzībām. Nebija pierasts, jo pašu ģimenē aug tikai divi (mācās Rīgā un Valmierā). Bet darbs patika, tāpēc pie visa ātri pierada.

Hildebrantiem ir arī sava zemnieku saimniecība turpat Laidu pagastā — zeme, apkopjami lopiņi. Bet to var savienot ar darbu bērnodārzā, tāpēc Mudīte ar prieku pieņēma piedāvājumu turpināt darbu — nu jau pastāvīgā vietā.

Skolas pavāre

Ventspilniece Raisa Civkunova darbu ilgstoši meklējusi darba birzā. Tur arī piedāvāta vieta kādā pilsētas skolas virtuvē.

«Esmu priecīga, ka man ir darbs un garantēta noteikta samaksa. Bet esmu bēdīga, ka pavisam nelielajā kolektīvā mani nepieņem kā līdzīgu, izvairās runāt, ir nelaipni, ja kaut ko pajautā, sak, ko tu te meklē! Skolotāji gan ir labi — pienāk, apjautājas, par šo to parunājas. Esmu taču dzīvs cilvēks un mani interesē viss, kas notiek skolā, pilsētā, Latvijā!»

Darbs Raisai ir smags. Jau tad, kad darbā pieņēma, uzreiz apjautājās, vai mugura nesāp, jo jācilā lieli smagumi. Ko nu par to smagumu plecos, Raisa nopūšas, daudz grūtāk dzīvot ar smagu sirdi.

Pirms Raisa iekārtojās šajā darbā, bija daudz meklējumu, ieceru un vilšanās. Agrāk strādāja par drēbnieci, adītāju, presētāju. Pēc tam ar vīru veidoja ģimenes biznesu — valsts nodokļu politika mazo uzņēmumu izputināja.

Raisa noraizējusies arī par savu statusu šai valstī. Viņa nav pilsone. Varētu jau mēģināt nokārtot pārbaudījumus, jo latviešu valodu zina labi. Taču māte viņai dzīvo Krievijā, un pēc Latvijas pilsonības iegūšanas būs dārgi jāmaksā par vīzu iebraukšanai Krievijā. Tā viss paliek pa vecam...

«Gribētos ceļot, apskatīt citas vietas un cilvēkus, bet visa nauda jāzīdod ikdienas vajadzībām un nekam

citam neatliek,» nopūšas Raisa.

Taču Raisa ir atradusi iespēju, kā pati sevi un citus iepriecināt, piemēram, viņa pašdarbnieku festivālam sagatavoja melodeklamāciju «Viss nāk un aiziet tālumā». Viņa cer, ka tālumā kādreiz arī aizies rūpes un raizes un dzīvot Latvijā būs vieglāk, patīkamāk, drošāk.

Kafejnīcas darbiniece

Raimonda Tabaka strādā Kuldīgas kafejnīcā «Saules ieleja» par pavāra palīgu.

Arī viņai sākumā bija subsidētā darbavieta. Pēc desmit mēnešiem Raimondai piedāvāja palikt pastāvīgā darbā. Laikam jau labi strādāja: grieza, kapāja, tīrīja, mizoja...

Taču arī Raimonda teic, ka darba kolektīvs neatsaucīgs, noslēgts savā dzirdīgo vidē un viņai faktiski nepieejams. Bet kur tu, cilvēks, iesi? Nav jau nekādas izvēles, tāpēc jāpacies tā, kā tas ir, un jāpriecejas, ka vispār ir darbs.

Saruna par dzīvi

Ikdiena un sapņi

Ilze Kopmane

Ilona Nebija vismaz reizi iegriežas redakcijā — nopirkt «KS» kārtējo numuru. Tāda ir viņas izvēle. Vienkārši tā ir iespēja atnākt uz savu biedrību. Kādudien viņa piekrita nedaudz parunāt par dzīvi.

* Vai jūs, Ilona, kaut kur strādājat?

Man ir īpatnējs darbs, bez oficiālas darbavietas: esmu vairāku dzīvokļu apkopēja, veicu arī dažādus mājas darbus pēc saimnieku norādījuma.

* Kā jūs atradāt šādu nodarbošanos?

Mums, nedzirdīgajiem, jau nav lielas izvēles, it sevišķi, ja nav nekādas pieprasītas profesijas. Tad daudz ko izšķir kontakti, pazišanās, draugu ieteikumi. Man tā bija — ieteica vienai sabiedrībā pazīstamai dāmai, kurai tieši vajadzēja mājkalpotāju. Pēc tam «pa ķēdīti» gadījās arī citi.

* Vai jums ir daudz šādu saimnieku?

Parēķināsim! Pie katra eju reizi nedēļā — visas dienas, izņemot brīvdienas, man ir aizņemtas. Tātad pieci!

* Kādi darbi un cik ilgi jādara?

Darbi ir dažādi. Saimnieki atstāj man sarakstu, pēc tā arī skatos: jāmazgā grīdas, logi, virtuves un vannasistabas, jāmazgā un jāgludina veļa utt. Tas parasti ir darbs uz 3 — 4 stundām.

* Vai darba devēji ir apmierināti?

Ja jau maksā un grib mani paturēt, tad — jā, ir apmierināti. Visumā laipni. Pacienā arī ar kafiju, tēju, maizītēm. Neko sliktu nevaru teikt. Bet vispār viņus redzu maz — visi aizņemti darbā, darīšanās.

* Kā jūs saprotaties, sarunājaties?

Tikai rakstiski, tad arī mazāk pārpratumu. Vispār es esmu pieradusi būt arī dzirdīgo sabiedrībā, jo ģimenē man vecāki, brālis, radi ir dzirdīgi, un mēs ļoti labi saprotamies. Mana meitiņa arī ir dzirdīga, apmeklē bērnudārzu.

* Dzīvesbiedrs jums ir vārdzirdīgs... Kādā vidē jūtaties labāk?

Jā, te man jāatzīst, ka labāk jūtos nedzirdīgo sabiedrībā, kur brīvi varu sarunāties sev ierastajā zīmju valodā, saprast visu daudz labāk, ko man saka.

Dzirdi zaudēju zīdaiņa vecumā ārstu paviršības dēļ, kad mani sapotēja pret gripu par daudz lielu devu antibiotiku. Kopš tā laika jūtos piederīga nedzirdīgajiem. Arī meitiņai esam iemācījuši zīmju valodu.

* Kā pavadāt brīvās dienas?

Dodamies kopā tuvākos un tālākos braucienos. Patīk būt zoodārzā, Macdonaldā, pie dabas. Mans vīrs aizraujas ar autolietām, daudz lasa par tām, piedalās sacensībās, bet man pašai patīk spēlēt volej-bolu. Dažreiz aizejam uz ballītēm «Rītausmā», pie draugiem, apmeklējam dažādus pasākumus pilsētā.

* Vai jums patīk savs darbs?

Nu, tas nav darbs, par ko sapņot, kas varētu īpaši patīkt. Vienkārši — ir kaut kur jāstrādā, un izvēlēties jau mēs nevaram.

Bet, ja es dzīvotu citos apstākļos, tad vēlētos kļūt par tērpu demonstrētāju — modeli. Tas man tiešām patīktu.

* Varbūt šāda iespēja rastos ārzemēs, kādā Eiropas valstī, uz kuriem mums tagad ceļš vajā?

Nē, nē, tepat vien vēlos dzīvot, Latvijā, nekur citur. Nevaru iedomāties dzīvi svešos ļaudīs un citā zemē. Kā ir, tā arī jādzīvo.

Protams, cita lieta ir ceļošana. Gribētos kādreiz piepildīt savu vēlēšanos — būt Indijā.

INTEGRĀCIJA

«Nu beidzot esmu LR pilsonē...»

— tā priecīgi paziņoja «KS» redakcijā ieradusies Larisa Osetrova, kura bija mūsu viesiņa arī pirms pāris gadiem, kad stāstīja par savām grūtībām ceļā uz LR pilsonību un rosināja LNS dot iespēju nedzirdīgajiem krievu ļaudīm apgūt latviešu valodu eksāmena nolikšanai Naturālizācijas pārvaldē.

Kas mainījies kopš tā laika? Par to mūsu saruna!

* Kad sākāt mācīties latviešu valodu un kāpēc?

— Jau padomju laikos man bija šī vēlēšanās: ja piedzimu Latvijā, tad arī jāiemācās latviešu valoda. Bet dzīve iegrozījās tā, ka skolā mācījos Ļeņingradā, pēc tam atgriezos Rīgā.

Vēlāk apmeklēju latviešu valodas nodarbības kultūras centrā «Rītausma». Taču man tas personiskā ziņā bija grūts laiks, prātu aizņēma nenokārtotās ģimenes lietas, stresa situācijas utt. Tāpēc no kursos mācītā maz palika atmiņā. Taču vēlme šo valodu apgūt neizzuda.

Tad nāca brīvās Latvijas laiks un krievu cilvēku iespēja kļūt par LR pilsoņiem...

Jā, tas bija jauns stimulē. Arī mēs, visa ģimene, devāmies pieteikties uz naturalizāciju.

Mani bērni Taņa un Oļegs lieliski tika galā ar pārbaudījumiem jau pirmajā reizē. Diemžēl man ar to tikai viss sākās un nebeidzās — no 2000. gada regulāri daudz reižu kārtoju pārbaudījumu latviešu valodā un vēsturē, taču nesekmīgi. Tad sapratu, ka man vēl jāmazgājas, pie tam kursos, jo patstāvīgi to izdarīt grūti.

* Kā jūs atradāt, izvēlēties kursus, kuros mācīties?

— Rakstīju par šo tēmu laikrakstā «Kopsolī», pēc tam vērsos pie LNS prezidenta A.Pavlina ar lūgumu palīdzēt mums, krievu grupai, no-organizēt nodarbības latviešu valodas apguvei. Viņam esam ļoti pateicīgi par šīs lietas aizsākšanu.

Pirmie kursi 2003. gadā notika vienu mēnesi Lilitas Janševskas vadībā, bet pēc tam šajā gadā jau ilgāk un pamatīgāk mācījāmies 5 mēnešus Rīgas skolas telpās skolotājas Hermīnes Puriņas vadītajās nodarbībās.

* *Pastāstiet sīkāk, kā jums notika nodarbības!*

— Mums bija brīnišķīga skolotāja — prasīga, stingra, enerģiska, bet reizē apveltīta ar labu humora izjūtu, daudzpusīgām interesēm, spēju iejusties dažādās situācijās saskarē ar mums, nedzirdīgajiem kursantiem un — kas ļoti svarīgi — arī ar labām krievu valodas zināšanām.

Uz nodarbībām gājām ar lielu prieku, vēlmi mācīties un labu garastāvokli. Tāpēc arī no mūsu grupas tikai viens nepalika kopā līdz mācību noslēgumam. Paldies mīļajai skolotājai!

* *Tāpat šīs mācības jums palīdzēja beidzot nolikt eksāmenus?*

— Jā, 23. jūlijā tas arī notika! Pirms svarīgās pārbaudes uz četrām dienām «aizbēgu» no mājām uz klusāku vietu, lai pilnībā nodotos zināšanu nostiprināšanai un atkārtotai.

Eksāmenu dienā ar trīcošu sirdi devos uz Naturalizācijas pārvaldi — tik ļoti negribējās vēlreiz piedzīvot neveiksmi.

Man līdzī nāca un uzmundrināja meita Taņa. Arī eksaminētāju attieksme bija pretimnākoša un uzmanīga. Vajadzēja izpildīt dažādus uzdevumus — uzrakstīt savu autobiogrāfiju, apsveikumu dzimšanas dienā, zināt LR himnas tekstu, atbildēt uz dažiem no 100 jautājumiem par Latvijas vēsturi un mūsdienām utt. Tiku labi galā ar visu, kaut arī nācās lūgt apdomas laika pagarinājumu, ko man arī kā nedzirdīgai komisija at-vēlēja.

* *Vai jums šie uzdevumi likās grūti?*

— Īstenībā tās ir lietas, kas LR pilsoņiem noteikti jāzina. Bet man joprojām grū-tības sagādā valoda.

Vēl jau daudz man jāmācās, bet es to darišu labprāt, jo saprotu: dzīvot Latvijā un nezināt latviešu valodu — tas nekur neder. Lai dzīvotu pilnvērtīgu dzīvi sabiedrībā, saprast visu Latvijā notiekošo, piedalītos dažādās aktivitātēs — valoda jāpārvalda.

* *Kā tad domājat pilnveidot savas zināšanas?*

— Pašmācības ceļā. Tagad tas būs vieglāk, jo pamatzināšanas man jau ir. Daudz var palīdzēt arī dators, Internets, kas mums mājās ir. Ar to rīkotos mani iemācīja meita. Tur var atrast gan vārdnīcu, gan tekstus latviešu valodā, mācību materiālus, informāciju.

* *Kā veicās citiem grupas biedriem?*

— Kursus nobeidzām 10 cilvēki, bet pagaidām esmu tikai viena, kas nolikusi eksāmenus un ieguvusi LR pilsonību. Zinu, ka manam piemēram sekos vēl vairāki. Visiem gribu teikt — nebaidieties, samācieties un ejiet droši. Lai jums veicas!

Nedzirdīgie pasaulē

Nespēj atteikties no saviem pacientiem

Linda Medlo — Džekobsa ir veterināre, speciāliste dzīvnieku ādas slimību ārstēšanā. Viņa saņēmusi daudz prēmiju par sasniegumiem šajā veterinārijas nozarē. Lasa lekcijas Džordžijas universitātē (ASV).

Viņai ir sava klīnika ar modernu laboratoriju, kurā tiek veikti pētījumi ādas slimību ārstniecībā

(dermatoloģijā). Linda ir sarakstījusi vairākus zinātniskus darbus un joprojām vada tālākos pētījumus.

Un līdztekus tam, atrod laiku arī ģimenei: diviem tiņiem un vīram — dzīvnieku kardiologam (sirds slimību speciālistam).

Ar ko Linda atšķiras no kolēģiem?

Ar to, ka viņa ir nedzirdīga un neredzīga, tāpat kā citi apmēram 7000 viņas liktens biedri Amerikā.

Pirms 50 gadiem viņa piedzima pilnīgi vesela, ar labu dzirdi un redzi. Ceturtajā klasē strauji sāka pasliktināties spēja dzirdēt, bet vidusskolā — arī redzēt. Tikai pēc vairākiem gadiem ārsti atklāja, ka viņu skārusi slimība, ko sauc par Ašera sindromu, un atzina, ka nespēj viņai palīdzēt atgūt redzi un dzirdi. Turklāt brīdinot, ka paliks arvien sliktāk. Viņu prognozes diemžēl piepildījās vēl ātrāk nekā ārsti paredzēja.

Vai padoties Liktenim?

Sākumā Linda it kā padevās savam smagajam liktenim — ierāvās sevī, sāka izvairīties no skolasbiedriem, pieaugušiem paziņām.

Vienīgi dzīvnieku sabiedrībā Linda atraisījās un jutās labi. Tāpēc, neskatoties uz briesmīgajām izredzēm nākotnē, viņa nolēma sekot savam aicinājumam un veļtīt dzīvi dzīvnieku veselības aprūpei. Linda ar lielu gribasspēku ieguva doktora grādu, pabeidzot studijas Ohaijo universitātē. Pēc tam strādāja Mičiganas universitātē un dziļāk pētīja dažādu dzīvnieku slimību izcelsmi, izvēloties turpmāko specializāciju — ādas slimības.

«Par ķirurģiju es varēju tikai sapņot,» vēlāk teica Linda. Viņa taču nedzirdētu, ko saka pārējie kolēģi operācijas laikā, kad sejas nosedz maskas.

Vēl pēc četriem gadiem dr. Medlo ieguva maģistra grādu izvēlētajā specialitātē un sāka lasīt lekcijas studentiem par sīko dzīvnieku ādas slimībām. Vēl pēc dažiem gadiem viņa saņēma profesores amatu ar doktora grādu.

Grūtības? Tās iespējams pārvarēt

Dr. Medlo atzīst, ka viņa savu darbu labi spēj veikt tikai ar jaunāko tehnoloģiju palīdzību, nomainot dzirdes aparātu pret miniatūru radiouztvērēju austiņām, kurās klausījās studentu uzdotos jautājumus. Viņas dators tika aprīkots ar speciālu teksta palielināmo ierīci, lai viņa vēl varētu nolasīt to no monitora ekrāna. Taču drīz vien arī dators vairs nevarēja palīdzēt acīm, kuras vērs arvien dziļākā tumsā.

Tad Linda Medlo sāka apgūt neredzīgo Braila rakstu. Nedzirdīgo — neredzīgo rehabilitācijas centrā konsultanti palīdzēja viņai apgūt vēl citas komunikācijas ierīces, to skaitā datorteksta transformācijai Braila raksta reljefa zīmēs u. c.

Līdzās vienmēr palīgi

Līdztekus Lindai Medlo dzīvnieku klīnikā pieņemšanas laikā asistē vairāki topošie ārsti, kas informē par saviem novērojumiem, izmeklējot dzīvniekus. Professore dzīvniekus aptausta ar rokām, apspriežas ar asistentiem par diagnozi un iespējamo ārstēšanu.

Pat savu nelaimi — nespēju dzirdēt un redzēt doktore Medlo izmanto jauno studentu apmācībā kā uzskatāmu piemēru tam, ka ārstam jāizmanto visi savi maņu orgāni un iespējas, lai izārstētu dzīvnieku. Dzīvnieku var

izmeklēt, ne tikai ar acīm apskatot, bet viņu var iztaustīt, apostīt, sajust viņa emocijas, vibrācijas, izmantot sa-vu intuīciju, paredzēšanas spējas utt.

Kolēgu un audzēkņu atzinība

Ne velti studenti, gan bijušie, gan esošie, viņai veltī tādus apzīmējumus kā «viņa mūs iedvesmo, atbalsta, līdzī jūt», «viņa ir teicama pasniedzēja, zinoša speciāliste, aizrautīga zinātniece, radoša personība, atsaucīgs cilvēks...»

Savas karjeras laikā dr. Medlo saņēmusi vairākus apbalvojumus: stipendijas, prēmijas, balvas par izcilu pasniedzējas darbu. Īpašu atzinību izpelnījies viņas zinātniski populārais darbs sīko dzīvnieku ādas slimībās, kas labi noder plašai publikai «mazo brāļu» ārstēšanai mājas apstākļos.

Spēlē ar sirdi

Angliete Evelīna Glenna ir viena no vislabākajām mūziķēm izpildītājām sitamo instrumentu grupā pasaulē. Viņa pilnīgi zaudēja dzirdi divpadsmit gadu vecumā, kad jau bija paspējusi iepazīt un iemīlēt mūziku vecāku izpildījumā.

Viņa piedzima fermeru ģimenē Skotijā (Anglijā). Viņas māte spēlēja baznīcā ērģeles, un arī tēvs katros svētkos ņēma rokās akordeonu. Mājās nebija ne radioaparāta, ne televizora, tāpēc viņas mūzikas žanra izvēle nāca no «iekšienes», bez ārējās ietekmes.

Ceļš uz mūziku

Astoņu gadu vecumā Evelīna sāka apmeklēt mūzikas nodarbības, mācījās spēlēt klavieres, skolotājs viņai atklāja absolūto dzirdi. Un — kāda nelaime! Jau pēc gada Evelīnai pakāpeniski sāka pasliktināties dzirde. Ārsti konstatēja dzirdes nerva bojājumu, kuru nav iespējams novērst. Pēc trim gadiem Evelīna vairs neko nedzirdēja.

Tāču nelaime neiznīcināja meitenes tieksmi pēc mūzikas un vēlēšanos tai veltīt savu dzīvi. Viņa pievērsās sitamo instrumentu spēles apguvei. Evelīna jau pašā sākumā izveidoja noteiktu attieksmi pret savu nedzirdību: «Tā ir dabiska manas dzīves sastāvdaļa. Es to pieņemu un vairs par to nedomāju...» Viņa atteicās lietot dzirdes aparātu kā apgrūtināšu traucēkli. Iemācījās lasīt no lūpām citu sacīto, un pati izkopa savas runasspējas.

Evelīna ir ļoti pateicīga saviem mūzikas skolotājiem, kuri mācīja viņai atšķirt notis atkarībā no telpas sienu un grīdas vibrācijām, kad tie īpaši skaļi spēlēja tieši viņai. Viņa sajuta vibrācijas kā dažāda veida un stipruma trīsas pirkstgalos.

Panākumi

Jutīgie pirksti, absolūtā dzirde un lielā mērķtiecība palīdzēja Evelīnai sasniegt lieliskus panākumus mācībās un vēlāk uz skatuves. Viņa iemācījās pārvaldīt daudz instrumentus: bungas, šķīvjus, zvanus, tamburīnu, kastanjetes, ksilofonu u. c.

Evelīna saprata, ka lielā orķestrī viņai būs grūti iekļauties, tāpēc sāka plānot sev solokarjeru. Iestājās Londonas Karaliskajā mūzikas akadēmijā, kaut arī tur viņu uzņēma nelabprāt un neticēja viņas spējai kaut ko sasniegt. Nācās stāties pat divu komisiju priekšā, lai pārliecinātu neticīgos.

Pēc trim gadiem viņa sekmīgi pabeidza studijas un sāka koncertēt dažādās Anglijas vietās, iemantojot publikas atsaucību.

Pilnveidošanās

Evelīna nepārtraukti pilnveido savu mūziķes praksi līdztekus vairāk nekā 100 koncertiem gadā. Viņa apgūst arvien jaunus sitamos instrumentus, piemēram, vienu gadu mācījās Japānā marimbās spēli. Viņa pati arī komponē jaunus skaņdarbus — televīzijas reklāmas klipiem, dokumentālām filmām, dažādiem raidījumiem. Evelīna saka, ka citu mūziku viņa sadzird ar sirdi, bet savējo izjūt ar dvēseles trīsām.

Sākot iestudēt jaunu skaņdarbu, viņa to cenšas sajust arī fiziski un to dara, ar visu ķermeni piekļaujoties skaņu sistēmai vai turot atskatotāju saspiestu starp ceļgaliem. Bieži viņa novelk arī kurpes, lai caur kailām kājām sajustu skaņu vibrācijas.

Ne velti 1989. gadā viņa kļuva par Skotijas gada cilvēku. To īpaši veicināja arī viņas sacerētā grāmata ar autobiogrāfisku ievirzi «Dvēseles vibrācijas».

Uzstājoties Evelīnas rīcībā uz skatuves parasti ir ap pussimts dažādu mūzikas instrumentu, bet vispār viņas radošajā darbnīcā Londonas mājā tādu sakrājies pāri sešiem simtiem. Un vēl arvien klāt tiem rodas jauni. Neapšaubāmi — katras jaunas ierīces apgūšana no mūziķes prasa lielu piepūli, daudzkārt milzīgāku par to, kādu tam pašam veltītu dzirdīgs izpildītājs. Taču pēc šāda treniņa šis mūzikas instruments, tā skaņas kļūst par viņas neatņemamu dvēseles daļu.

2004. gadā Evelīna beidzot uzstājās kopā ar Ņujorkas Filharmonijas orķestrī. Tas bija koncerts, lai savāktu līdzekļus labdarības organizācijai, kas apvieno muzikāli apdāvinātos nedzirdīgos bērnus. Tas ir «Bēthovena fonds», ko vada Evelīna.

Evelīna ir pārliecināta par to, ka mūzika ir lielisks līdzeklis viņu sasaistei ar dzirdīgo pasauli. Tiesa, daudzi šo ideju noraida un apšaubā, apgalvojot, ka mūzika, dzeja nav nedzirdīgajiem saprotama.

Kā Evelīna raksturo savu ceļu dzīvē un mākslā? Viņas devīze:

«Es neesmu nedzirdīga mūziķe. Es esmu mūziķe, kura ir nedzirdīga.»

Pasaules skaistules

Tatjana Osetrova

Jau četrus gadus Čehijas galvaspilsētā Prāgā notiek starptautiskais skaistāko nedzirdīgo meiteņu konkurss ar lielu dalībnieču skaitu.

Ļajā piedalās savas zemes skaistumkonkursu laureātes no daudzām Eiropas un Āfrikas valstīm.

Šovasar notikušajā 2004. gada konkursā pirmo vietu ieguva Kendisa Morgana (22 gadi) no Dienvidāfrikas.

Bet pirmās vicemiss goda nosaukumu saņēma lietuviete Vaida Kuzminkaite. Savukārt otrās princeses godā tika ukrainiete Tatjana Prihodjko, saņemot arī skatītāju Simpātiju balvu.

Šī gada skaistākā sieviete Kendisa labi pazīstama kā savas zemes TV nedzirdīgo programmas diktore un vadītāja ēterā — viņa tur strādā jau no 16 gadu vecuma. Kendisai ir spilgtas aktrises dotības, un viņa tās izmanto, piedaloties lugu izrādēs. Viņas māte saka: «Viņa ir mūsu dārgais lolojums, un mēs ļoti lepojamies ar viņu. Dzirdes trūkums Kendisai netraucēja sa-sniegt savu mērķi — iegūt šo lielo atzini-bu... Mēs arī

turpmāk darīsim visu iespēja-mo, lai viņa spētu piepildīt savus sapņus...»

Zināšanai

Nākamais skaistumkonkurss notiks 2005. gadā Minhenē, Vācijā.

Vispārējie noteikumi

* var piedalīties nedzirdīgas un vārdzirdīgas meitenes vecumā no 16 līdz 26 gadiem;

* augumam jābūt vismaz 170 cm;

* jābūt neprecētai, bez bērniem (nevar būt arī šķirusies);

* nedrīkst būt krimināli sodīta.

Dalības maksa nav jāmaksā. Jāsedz tikai ceļa, naktsmītnes izdevumi.

Sporta ziņas

Makšķerēšanas sacensības Rubenē

Nadežda Jefremova, SK «Tālavas NS» vadītāja

Ja kaut kas notiek 3 reizes pēc kārtas, tā jau ir tradīcija. Varam droši teikt, ka izveidojusies skaista tradīcija — makšķerēšanas sacensības kopā ar ģimeņu atpūtu ar teltīm uz 2 dienām Vaidavas ezerā, Rubenē pie «Mazā Anša» jūlijā.

Šogad 17. — 18. jūlijā tas notika jau trešo reizi un dalībnieku skaits bija vēl lie-lāks nekā visos iepriekšējos gados. Makšķernieki bija braukuši no Liepājas, Rīgas, Madonas, Mālpils, Smiltenes, Straupes, Cēsīm, Kandavas un, protams, no Valmieras un arī pašiem Kocēniem. Makšķernieku bija tik daudz, ka gandrīz nepietika vietas iemērītās zonās.

Komanda no Igaunijas, kas piedalījās pagājušā gadā, šogad atveda līdzī ar visu ģimeni. Un laicīgi kā pēc pasūtījuma — tik saulainas dienas šogad var uz pirkstiem saskaitīt.

Tagad par rezultātiem

Pagājušā gadā zivis bija sabijušās no spēkavīru sacensībām un kopējais izmakšķerēto zivju kopsvars tikai 5.890 kg, salīdzinot ar iepriekšējā gada lielo lomu 18.566 kg, šogad atkal norma — 17.235 kg.

Pagājušā gadā igauņiem ar makšķerēšanu galīgi neveicās — tikai 0.125 kg komandai — smējām, ka mūsu latviešu zivis igauņu valodu nesaprata, neēda igauņu ēsmu un negribēja ķerties. Igaunī pašī atzina, ka vairāk kontaktējas ar somiem un tajā pusē ir citi makšķerēšanas paņēmieni. Solīja, apguvuši latviešu zivju «gaumi», arī šogad braukšot pie mums, jo esot skaista vieta un patīkama kompānija. Savu solījumu izpildīja — šogad Aun Jaanus no Tartu individuāli 2. vietā! Viņš cer nākošgad «izraut» mūsējiem 1. vietu.

Komandas dalībniekus šoreiz salozēja, lai labākie makšķernieki «izsētos» un būtu līdzvērtīga cīņa.

Komandām 1. vietā «Ma-zais Ansis» (laimējās salozēties visiem no «Tālavas NS») 4.170 kg — J.Martinsons, I.Kurzenkovs (abi valmierieši, ilggadēji čempioni), J.Kramiņš; 2. vieta «Pike» 2.800 kg — J.Smons, A.Žurakovskis, A.Bečs; 3. vieta «Rauda» 2.550 kg — A.Kovaļovs, R.Zīle, A.Piņķis. Komanda «Cope» 4. vietā atpalika no 3. tikai par 80 gramiem — 2.470 kg, pārējām komandām ap 0.9 — 1.005 kg.

Individuāli 1. vieta jau 2. gadu pēc kārtas A.Žurakovskim 2.775 kg, 2. vieta Aun Jaanus no Tartu 2.035 kg, 3. vietā J.Martinsons (Valmiera) 1.745 kg.

«Zelta zivtiņas» — 0.125 kg plici izvilka J.Martinsons, 0.300 kg karūsas A.Žurakovskim un Aun Jaanus, 0.100 kg līnis N.Davidenko.

Speciālbalsa un diploms par «Kaķa lomu» šoreiz tika makšķerēšanas debitantam J.Goldšteinam no Kocēniem — 0.020 kg zivtiņa.

Makšķernieku stāsti

Vienam dalībniekam pirmajā tūrē zivis nebija nemaz, bet otrajā tūrē uzreiz tik daudz, ka individuāli tika 6. vietā! Tas likās ļoti aizdomīgi. Beigās noskaidrojās, ka viņš izlozējis to vietu, kur «Mazā Anša» pavāri regulāri šo to iedrupina, tāpēc «iebarotās» zivis tik labi ķērās.

Kādam atkal paveicās citādāk — pāri visam ezeram tieši pie viņa piepeldēja 2 nāriņas, diemžēl tiesneši to neieskaitīja, jo viņas neatbilda sacensību nolikumam.

Apspriede par nākošā gadu

Jādomā arī par sieviešu turnīra organizēšanu — tāda vēlme izskanēja no daļī dzimuma pārstāvēm. Dažiem nebija iebildumu mainīt sacensību vietu, bet lielākais vairums, jo sevišķi copmaņi no citiem rajoniem ar abām rokām un kājām balsoja par šo pašu vietu pie «Mazā Anša» — tik laba vieta, viegli atrast, ērti piebraukt, mašīnu stāvlaukumi, telšu vietas un bērnu rotaļu laukumi — nekur citur nevienas makšķernieks tik daudz labumu vienkopus nav redzējis. Un šogad «Mazais Ansis» atkal pārsteidza ar jauninājumiem un uzlabojumiem.

BOCCIA starti

Šogad ģimeņu atpūtas ietvaros notika arī sacensības BOCCIA, kas valmieriešu vidū ir ļoti iecienītas. Piedalījās arī igauņu ģimene un arī viena zviedriete, varbūt viņa sekos igauņu piemēram un nākošgad atvedīs sev līdz lielāku bariņu?

Uz šīm sacensībām pieteicās vairāk dalībnieku, nekā fiziski spētu 1 dienā izspēlēt, tāpēc tiesneši atsijāja tos, kas veiksmīgi startēja Cēsīs, lai arī citi tiek pie šprīces.

Tā izveidojās 9 ģimeņu komandas, kas cīnījās par uzvaru līdz pašam vakaram — un vinnēja igauņi! Mūsējiem jāsaņem, tā-laviešu Kursīšu ģimene palika 2. vietā.

Patiesībā ieguvēji kā parasti bija visi, 2 jaukas dienas, ģimenes labi pavadīja laiku kopīgās aktivitātēs un darbībā, bērni priecīgi un visiem labs prāts. Pat 6 mēnešus jaunā Zenta Kišūne bija ļoti apmierināta, visu nakti bez iepīkstēšanās čučēja saldā miedziņā un no rīta možām spožām actiņām «asistēja» tētim makšķerēšanā.

«Mazais Ansis — 2005» gaidīs jūs tai pašā laikā, tai pašā vietā.

o o o

PALDIES veikalim «Zelta zivtiņa», «Cope» un [Latvijas Mobilajam Telefonam](#) par skaistajām balvām un «Mazā Anša» saimniekiem un personālam par laipību un atsaucību.